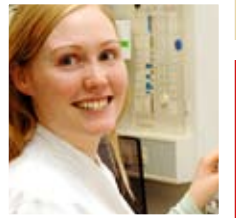
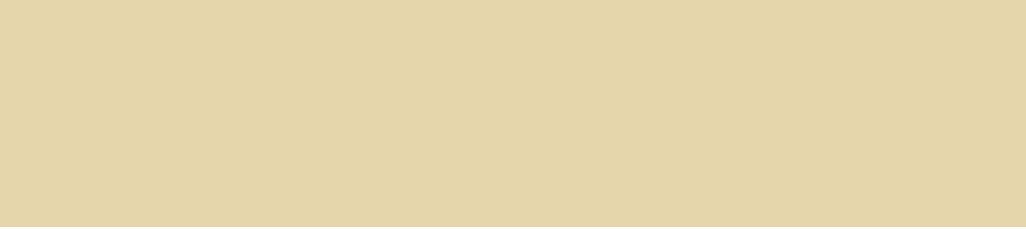

Blóðgjöf er Lífgjöf

Hvað er blóð?

BLÓÐ SAMANSTENDUR AF BLÓÐVÖKVA OG FRUMUM

Frumurnar eru þrenns konar:

- hvít blóðkorn sem berjast gegn sýkingum,
- rauð blóðkorn sem sjá um flutning súrefnis til vefja og koltvísýrings frá vefjum,
- blóðflögur sem eru nauðsynlegar til að stöðva blæðingar.

Blóðbankinn

Blóðbankinn var stofnaður árið 1953 og sér um blóðsöfnun, blóðhlutavinnslu, birgðahald og afgreiðslu blóðhluta á landsvísi. Helsta viðfangsefni bankans er að svara þörfum sjúkrastofnana fyrir blóðhluta og sinna blóðrannsóknnum vegna þessarar starfsemi.

Nútíma heilbrigðisþjónusta er óhugsandi án öflugrar blóðbankaþjónustu. Blóð er notað til að bæta sjúklingum upp blóðmissi, til dæmis vegna slysa eða skurðaðgerða. Þá er blóð meðal annars einnig notað við meðferð krabbameinssjúklinga sem og nýbura og fyrirbura.

Blóðbankanum hefur alltaf gengið vel að fullnægja eftirspurn eftir blóðhlutum, þökk sé blóðgjöfunum. En þörfin er að aukast. Með aukinni tækni og þekkingu aukast meðferðarúrræði, auk þess sem þróunin á Vesturlöndum er sú að öldruðum fjölgar. Því fjölgar þeim sem þurfa blóð og á sama tíma fækkar þeim hlutfallslega sem geta gefið blóð. Því er nauðsynlegt að blóðgjöfum fjölgi, sérstaklega meðal ungs fólks.

Vissir þú ...

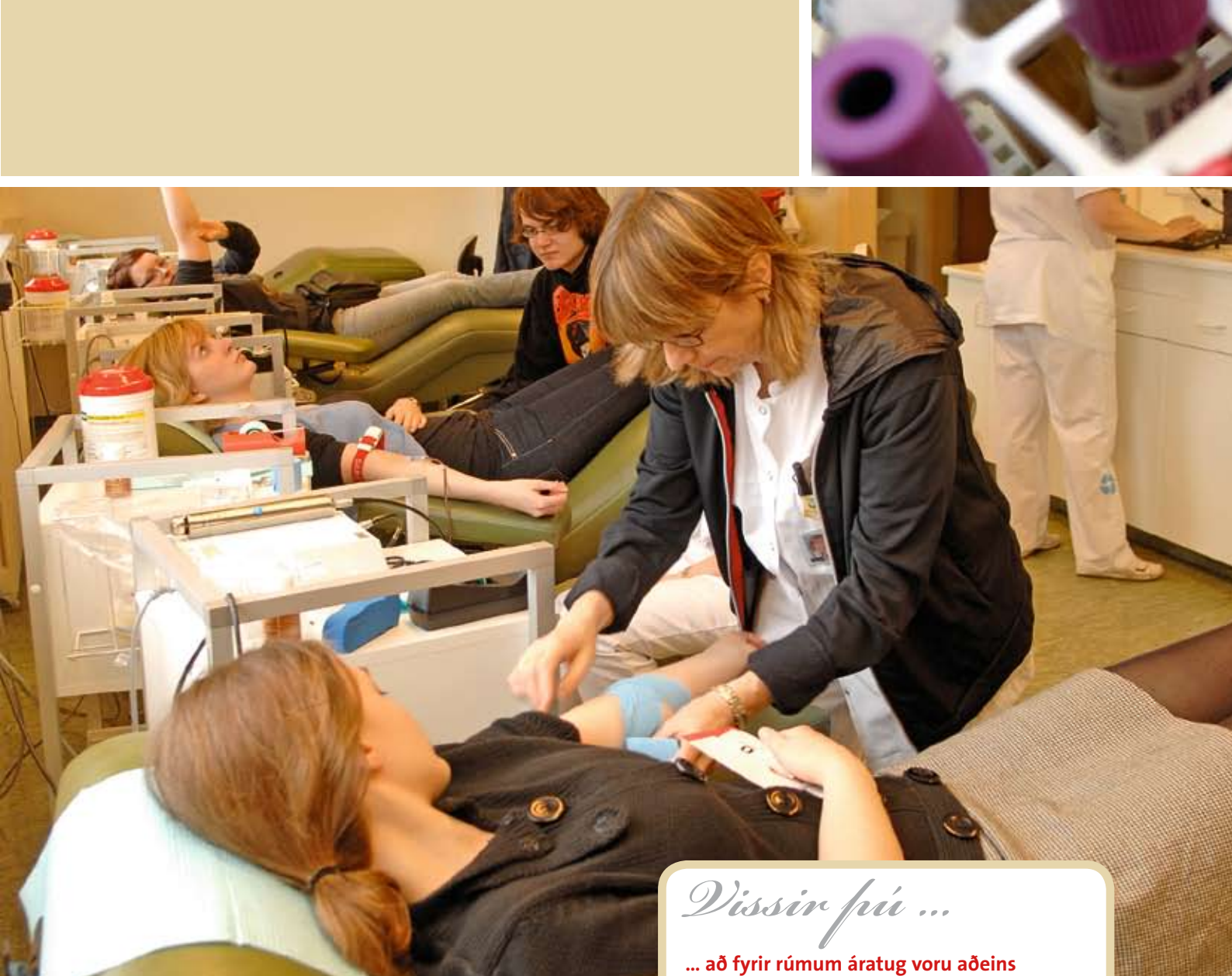
... að helstu ástæður blóðgjafa eru slys, skurðaðgerðir, krabbamein og blæðingar?

HALTU ÞÍNU STRIKI MEÐ
TEKJUVERND

KAUPÞING

Vissir þú ...

... að fyrir rúmum áratug voru aðeins um 10% virkra blóðgjafa konur?

... að konur eru nú um 25% virkra blóðgjafa?

Ert þú gæðablóð?

Ef þú ert fullfrísk(ur), notar engin lyf, ert á aldrinum 18-60 ára og vegur meira en 52 kíló getur þú bjargað mannlífi á einfaldan hátt með því að gefa dýrmæta gjöf, blóðgjöf.

BLÓÐBANKINN ÞARF 70 BLÓÐGJAFNA Á DAG!

Þú getur gefið blóð í Blóðbankanum í Reykjavík, á Akureyri og í blóðbankabílum. Við komu þarft þú að framvísa persónuskilríkjum með mynd og fylla út heilsufarsskýrslu sem þú undirritar og staðfestir að sé samkvæmt bestu vitund.

Ef niðurstöður rannsóknanna eru í lagi getur þú komið eftir tvær vikur og gefið blóð. Ef eitthvað er athugavert við forrannsóknirnar höfum við samband við þig.

Við fyrstu komu eru einungis tekin blóðsýni til:

- blóðflokkunar og skimunar mótefna gegn rauðum blóðkornum,
- mælingar á járnbirgðum,
- almennrar blóðrannsóknar,
- og skimunar fyrir HIV, lifrabólgu B og lifrabólgu C.

NOKKUR ATRIÐI SEM GOTT ER AÐ HAFA Í HUGA VIÐ BLÓÐGJÖF:

- Mikilvægt er að vera úthvöld(ur), nota engin lyf og hafa borðað og drukkið vel.
- Gefðu þér góðan tíma. Sjálf blóðgjöfin tekur 5-8 mínútur en heimsóknin í heild tekur að jafnaði 30-40 mínútur.
- Gættu þess að jafna þig vel á eftir. Við mælum með því að allir komi við á kaffistofunni okkar og fái sér hressingu.
- Gott er að hlífa handleggnum fyrst á eftir til að forðast mar á stungustaðnum.
- Drekkstu vel fyrstu 5-6 klukkustundirnar eftir blóðgjöfina.
- Við mælum með því að ekki sé farið í líkamsrækt eða sund sama dag og blóð er gefið.

Karlar mega gefa blóð á þriggja mánaða fresti.

Konur verða að láta a.m.k. fjóra mánuði líða á milli blóðgjafa vegna þess að þær hafa minni járnbirgðir í líkamanum en karlar.

Þér er velkomið að spyrja starfsfólk Blóðbankans spurninga hvenær sem er í blóðgjafarferlinu. Starfsfólk Blóðbankans er bundið þagnarskyldu. Allar upplýsingar og niðurstöður úr blóðprufum eru heilsufarsupplýsingar sem gætt er með við-

eigandi trúnaði samkvæmt landslögum. Þú getur hætt við að gefa blóð eða stöðvað blóðgjöf hvenær sem er, án þess að gefa upp ástæður þess.

Vegna sjúkdóma og annarra áhættuþátta mega sumir ekki gefa blóð. Nánari upplýsingar um hvenær ekki sé ráðlegt að gefa blóð má finna á vefsíðunni www.blodbankinn.is eða í síma 543-5500.

BLÓÐBANKABÍLLINN

Árið 2002 gaf Rauði kross Íslands Blóðbankanum fullkominn blóðsöfnunarbíl sem búinn er öllum nauðsynlegum tækjum til blóðsöfnunar og getur tekið á móti allt að 100 blóðgjöfum á dag.

Bíllinn fer reglulega í blóðsöfnunarferðir í skóla og fyrirtæki á höfuðborgarsvæðinu auk þess að heimsækja stórfyrirtæki og sveitarfélög á landsbyggðinni. Hægt er að panta blóðbankabíllinn á fjölmenna vinnustaði eða sveitarfélag með því að senda tölvupóst á blood@lsh.is og tiltaka nafn vinnustaðar eða skóla og fjölda starfsmanna eða nema. Áætlun blóðbankabílsins er að finna á www.blodbankinn.is.

Lyfja Lág múla
Lyfja Smáratorgi

Opið 8-24
alla daga

Hetjur hvunnndagsins

Guðrún Friðriksdóttir, blóðgjafi

Ég nýt þeirra forréttinda að geta gefið blóð og finnst það sjálfsagt. Þetta er líka mín einkameðferð til að losna við sprautufóbíu og það virkar. Sennilega vegna allra góðu veitinganna á eftir.

Lára Jóhannsdóttir, blóðgjafi

Eini staðurinn sem ég get átt inni á banka. Ég byrjaði seint, gaf fyrst á 49 ára afmælinu mínu. Var alltaf illa við sprautur en tók mig á en í ljós kom að þetta er ekkert vont. Núna fer ég alltaf og þykir það sjálfsagt mál.

Kjartan Hansson, blóðgjafi

Faðir minn gaf alltaf en eftir að hann fékk kransæðastíflu tók ég upp þráðinn. Frábært að geta látið gott af sér leiða með svo lítilli fyrirhöfn.

Örn Eiríksson, blóðgjafi

Ég fór fyrst með Örnólfi rektor í MH og hlustaði á ómetanlega brandara. Hef síðan bæði séð og orðið fyrir vinnuslysum og veit betur verðgildi þess að gefa. Síðan er andrúmsloftið svo þægilegt að blóðgjöfin virkar eins og einskonar slökunar meðferð. Nú fer ég sjálfur með nýliða úr vinnunni í vor og haustferðir eins og Örnólfur gerði.

Benedikt V. Bjarnason, blóðþegi

Ég er með hjartagalla og þurfti að fara í hjarta- aðgerðir og líka með sjaldgæfan blóðsjúkdóm. Beinmergurinn minn býr ekki til nóg af rauðum blóðkornum. Þegar mig vantar blóð er ég mjög slappur. Þá þarf ég að fá gefins blóð svo að ég geti lifað. Ég er oft að spá í fólk sem gefur blóð og þykir rosalega vænt um það. Núna er bróðir minn farinn að gefa blóð því hann veit að blóðbankinn má ekki tæmast.

Karen Erla Karólínudóttir, blóðþegi

Ég er með blóðsjúkdóm sem virkar þannig að líkaminn eyðir blóðinu. Eftir barnsburð ágerðist þetta svo að ég varð að fá blóð hálfsmánaðarlega í hálf t. ár. Án gjafanna væri ég ekki til, svo einfalt er það.

Vissir þú ...

... að Íslendingar þurfa um 16.000 blóðgjafir á ári? Það jafngildir 70 blóðgjöfum á sérhverjum virkum degi!

... að góður blóðgjafahópur er ein af undirstöðum heilbrigðiskerfisins?

... að 8-10.000 virkir blóðgjafar eru á Íslandi? Þeir gefa um 16.000 blóðgjafir árlega.

... að á hverju ári eru notaðar meira en 300 einingar blóðhluta fyrir nýbura?

DREKINN
GRILL - SÖLUTURN

 BLÓÐBANKINN
Sjáumst!

Allir geta verið hetjur

Á Íslandi eru um 9000 reglulegir blóðgjafar. Við þurfum fleiri til að geta brugðist við alvarlegum slysum, náttúruhamförum eða öðru neyðarástandi. Við skorum á þig að koma og gefa blóð. Taktu með þér vin, vinnufélaga eða ættingja og gerðu heimsókn í Blóðbankann að fastri venju.

Vertu hetja - gefðu blóð!

vodafone

1

SKRÁNING

Blóðgjafi gefur persónuupplýsingar og framvísar skilríkjum.

2

MÆLING

Blóðþrýstingur og púls.
Mat er lagt á heilsufarsupplýsingar.

3

UNDIRBÚNINGUR BLÓÐGJAFAR HEFST

Blóðpoki og sýnaglös eru merkt.

LEIÐ, BLÓÐ

4

BLÓÐGJÖF

Þá er komið að sjálfri blóðtökunni.
Teknir eru 450 ml úr handlegg meðan blóðgjafinn hvílir á blóðtökubekknunum.

HRESSING

Blóðgjafinn fær sér hressingu á kaffistofunni og jafnar sig um stund.

5

SINS

11

FLUTNINGUR OG INNGJÖF

Blóðið er flutt frá Blóðbankanum til sjúkrastofnunar, þar sem það er gefið sjúklingi vegna skurðaðgerðar eða annarrar lækni meðferðir.

10

PRÓFUN OG AFGREIÐSLA

Gerð eru samræmingarpróf milli blóðgjafa og blóðþega.

9

BLÓÐHLUTABIRGÐIR

Til að tryggja öryggi í heilbrigðisþjónustu er þörf á varabirgðum til að bregðast við aukinni þörf.

8

GÆÐAEFTIRLIT

Allir blóðhlutar þurfa að standast strangar gæðakröfur.

7

FRAMLEIÐSLA BLÓÐHLUTA

Blóðið er spunnið í skilvindu og skipt upp í blóðhluta.

6

BLÓÐFLOKKUN

Mótefnaskimun blóðflokka, almenn blóðrannsókn og veiruskimun.

Vissir þú ...

... að ein blóðgjöf getur nýst þremur manneskjum?

Blóðhlutavinnsla

Allt blóð er unnið áfram og þannig búnir til svonefndir blóðhlutar; rauðkornaþykki, blóðvökvir og blóðflögupykki. Með blóðhlutavinnslu er mögulegt að varðveita mikilvæga eiginleika blóðsins lengur en ella. Hver blóðhluti er geymdur við aðstæður sem tryggja að hann haldi eiginleikum sínum sem best. Með framleiðslu blóðhluta er mögulegt að veita allt að þremur sjúklingum viðeigandi blóðhluta frá einum og sama blóðgjafanum.

Framleiðsla á blóðflögupykki er vaxandi og endurspeglar hún aukna möguleika í meðferð krabbameins og hefur átt ríkan þátt í að bæta lífshorfur sjúklinga.

Síðustu ár hefur sérhæfð blóðhlutavinnsla orðið æ ríkari þáttur í starfseminni en til hennar telst hvítkornasíun, geisl-

un, vinnsla sérhæfðra blóðhluta fyrir ungabörn og fyrirbura, framleiðsla blóðskiptablóðs og fleira.

RAUÐKORNAÞYKKI er notað við mikinn blóðmissi. Sjúklingar á skurðstofum, slysamóttökum og lyflækningadeildum nota stóran hluta rauðkornaþykkisins.

BLÓÐVÖKVI er einkum notaður þegar bæta þarf tap á mikilvægum storkuþáttum í blóði t.d. við flóknar skurðaðgerðir, alvarlegar sýkingar og slys. Blóðvökvir eru því mikið notaðir við skurðlækningar og á gjörgæsludeildum.

BLÓÐFLÖGUPYKKI eru meðal annars gefin fólki í krabbameinsmeðferð, en þau eru einnig notuð við miklar blæðingar við slys og flóknar aðgerðir s.s. hjartaaðgerðir.

- FOCAL býður heildarlausn í gæðastjórn
- Hugbúnaður, ráðgjöf og námskeið á sviði gæða-, skjala-, ferla- og mannauðsstjórnunar
- Yfir 10 ára reynsla með faglega kröfuhörðum viðskiptavinum

"Kerfin frá FOCAL sjá til þess að við uppfyllum kröfur ISO staðalsins á sviðum gæða-, skjala- og mannauðsstjórnunar. Án hugbúnaðarins frá FOCAL hefðum við aldrei náð þeim stórkostlega árangri sem við höfum náð í rekstri bankans".

Sveinn Guðmundsson, yfirlæknir Blóðbankans

www.focal.is · sími: 5400900

Við komum þér örugglega í flugið á innanbæjartaxta og sækjum þegar þú vilt.

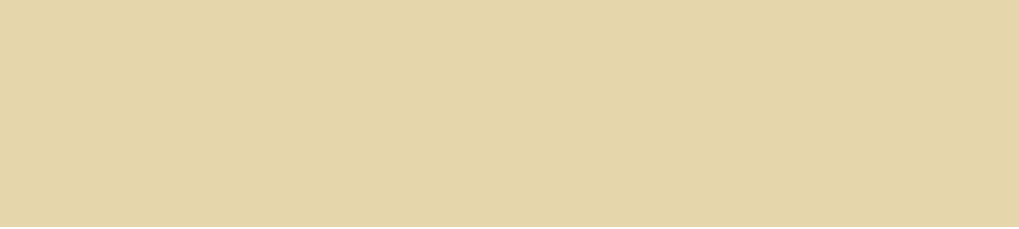
OTTO AUGUSTINSSON

Við vekjum, ef þess er óskað, áður en við sendum bílinn.

...til taks allan sólarbringinn

SÉRTÆKAR BLÓÐSAFNANIR

Á síðustu árum hefur aukist að safnað sé ákveðnum blóðhlutum með svonefndri blóðfrumuskilju (apheresis).

Sérhæfðar vélar safna rauðum blóðkornum, blóðvökva eða blóðflögupykkni. Blóðgjafinn fær þá hluta blóðsins til baka sem ekki er verið að safna. Söfnunartíminn er lengri en við hefðbundna blóðgjöf.

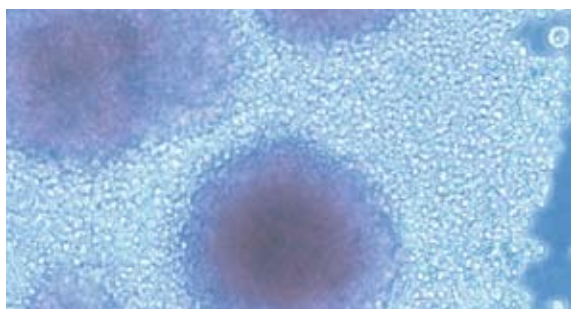
FAGLEG, TRAUST OG PERSÓNULEG ÞJÓNUSTA

Blóðbankinn gerir meira en að safna blóði

Stofnfrumuvinnsla

Blóðbankinn og blóðlækningadeild Landspítala-háskólasjúkrahúss standa að stofnfrumumeðferð. Þessi meðferð er notuð hjá sjúklingum með ákveðnar tegundir blóðkrabbameins. Við stofnfrumumeðferð er blóðmyndandi stofnfrumum safnað frá sjúklingi og frumurnar frystar og geymdar. Sjúklingurinn fer svo í öfluga lyfjameðferð og eftir hana fær hann sínar eigin stofnfrumur til baka. Stofnfrumurnar eru nauðsynlegar til að endurnýja allar blóðfrumur sjúklingsins eftir lyfjameðferðina.

Myndin sýnir þyrpingu af stofnfrumum/forverafrumum rauðra blóðfruma.

Grunnrannsóknir – stofnfrumur

Blóðbankinn stundar öflugar grunnrannsóknir á stofnfrumum í samstarfi við virtar rannsóknarstofnanir eins og Bandarísku krabbameinsstofnunina (National Cancer Institute, NCI) og Ríkshospitalet í Osló.

Stofnfrumur eru frábrugðnar öðrum frumum líkamans að því leyti að þær geta endurnýjað sig, haldist ósérhæfðar eða

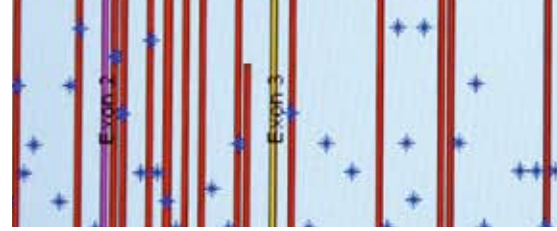

þroskast yfir í sérhæfðar frumur. Miklar væntingar eru bundnar við lækis meðferð með ýmsum fleiri tegundum stofnfrumna t.d. til nýmyndunar æða, hjartavöðva, vöðva og vefja. Því er mikilvægt að stunda öflugar grunnrannsóknir á stofnfrumum til að geta veitt þessar nýju tegundir meðferðar á komandi árum.

Vissir þú ...

... að blóðmyndandi stofnfrumur eru móðurfrumur allra blóðfrumna?

Vissir þú ...

... að ígræðsla á blóðmyndandi stofnfrumum getur verið eini möguleiki sjúklings á lækningu?

...að með eigin stofnfrumugjafaskrá í alþjóðlegu samstarfi eru Íslendingar þátttakendur í alþjóðlegu samstarfi?

STOFNFRUMUGJAFASKRÁ

Stofnfrumugjafaskrá er listi yfir vefjaflokka þeirra blóðgjafa sem eru tilbúnir að gefa hluta af stofnfrumum sínum. Blóðgjafar sem ákveða að skrá sig eru vefjaflokkaðir og upplýsingar skráðar, svo hægt sé að bera þær saman við sjúklinga um allan heim sem þurfa á stofnfrumum að halda.

Finnist ekki stofnfrumugjafi fyrir sjúkling innan fjölskyldu hans, fer fram leit á heimsvísu að heppilegum gjafa. Því skiptir miklu að sem flestir séu á stofnfrumuskránni. Stofnfrumur gjafans verða að hafa sambærilega vefjagerð og þeginn.

Nánari upplýsingar um stofnfrumugjafir er að finna á www.stofnfrumur.is og hjá starfsfólki Blóðbankans.

Blóðgjafar á aldrinum 18-45 ára geta skráð sig á stofnfrumugjafaskrá og geta verið virkir á skránni til 55 ára aldurs.

VEFJAFLOKKANIR

Vefjaflokkarnir (HLA-flokkarnir) eru hluti af undirbúningi fyrir vefjaflutninga, aðallega á nýrum og beinmerg (stofnfrumum) milli tveggja einstaklinga. Einnig eru gerðar vefjaflokkarnir til sjúkdómsgreiningar, t.d. vegna gigtarsjúkdóma.

Vefjaflokkunardeildin tekur þátt í nokkrum samstarfsverkefnum þar sem tengsl vefjaflokka við ýmsa sjúkdóma eru athuguð. Vefjaflokkar ákvarðast af sameindum utan á frumum líkamans. Þessar sameindir gegna mikilvægu hlutverki í ónæmissvöruninni t.d. við sýkingar.

B*2703 B*350106
B*2703 B*3507
B*2703 B*3530
B*2703 B*3540N
B*2703 B*3542

Snorrabraut 60
105 Reykjavík
sími 543 5500
fax 543 5532
www.blodbankinn.is
www.stofnfrumur.is
blood@landspitali.is

BLÓÐGJAFAFÉLAGIÐ

Blóðgjafafélag Íslands er félagskapur blóðgjafa og annarra einstaklinga sem hafa áhuga á málefnum sem félagið lætur sig varða. Tilgangur félagsins er að fræða blóðgjafa, almenn-ing og stjórnvöld um blóðsöfnun, blóðbankastarfsemi og mikilvægi blóðs til lækninga. Blóðgjafafélagið er þátttakandi í Alþjóðasamtökum blóðgjafafélaga.

ÖRYGGI OG GÆÐI Í BLÓÐBANKAÞJÓNUSTU

Eitt mikilvægasta hlutverk Blóðbankans er að tryggja öryggi blóðgjafa og blóðþega með faglegum vinnubrögðum. Blóð-bankinn tekur mið af alþjóðlegum kröfum í daglegu starfi sínu og fékk árið 2000 alþjóðlega gæðavottun samkvæmt ISO-9001:2000 staðlinum, fyrstur allra blóðbanka á Norð-urhlöndum. Stofnfrumuvinnslan fékk einnig alþjóðlega vott-un sinnar starfsemi árið 2006.

Blóðgjöf er lífgjöf!

Bakhjarl fyrir betri líðan

vistor

icepharma

Lynghálslí 13 · 110 Reykjavík · Sími 540 8000 · Fax 540 8001 · www.icepharma.is

groco.is
allt fyrir rannsóknastofuna

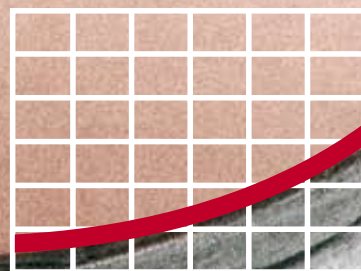
FORMÚLAN AÐ VELGENGNI: $1+1=3$

Stundum virðist okkur velgengni byggjast á kraftaverki. Það er eins og eitthvað hafi orðið til úr engu. En þannig er þetta ekki. Varanleg velgengni á sér alltaf skýringar.

Á sviði fjármála kallar samfelldur vöxtur á yfirsýn og þekkingu sem gerir skjótar – og réttar – ákvarðanir mögulegar.

Útkoman getur verið kraftaverki líkust, en fyrir okkur er hún eðlilegasti hlutur í heimi.

**FJÁRHAGSLEG VELGENGNI ÞÍN
ER OKKAR VERKEFNI**

GLITNIR